

TOIMINTAOHJE:

Lasten turvallisuutta lisäävät toimintatavat ja vapaaehtoisten rikostaustan selvittäminen

Urheiluseura Friskis&Svettis Helsinki ry

Toimintaohje hyväksytty hallituksen kokouksessa ja julkaistu 9.6.2026

Sisällys

1. Johdanto ja tausta
2. Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja määritelmät
3. Lasten ja nuorten parissa toimivat vapaaehtoiset
4. Rikostaustaotteen hakeminen
5. Yhteystiedot

Liite: Suostumuslomake rikosrekisteriotteen tarkastamiseksi

1. Johdanto ja tausta

Tämä toimintaohje on luotu Urheiluseura Friskis&Svettis Helsinki ry:n toimintaan osallistuvien lasten ja nuorten koskemattomuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja edistämiseksi.

Toimintaohjeen tarkoituksena on turvata alaikäisten koskemattomuus ja turvallisuus ehkäisemällä näitä vaarantavia tekoja ja tapahtumia. Toimintaohjeeseen sitoutuvat kaikki seuran toimijat.

Toimintaohjeen taustalla ja perusteluna on laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014).

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on suojella alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta ja siten edistää ja turvata alaikäisten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia.

4 § Alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta turvaavat toimet
Vapaaehtoistehtävän järjestäjän on luotava toimintaansa koskevia ohjeita tai menettelytapoja, jotka ovat tarpeellisia tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi sekä arvioitava ne vapaaehtoistehtävät, joihin valittavien vapaaehtoisten rikostausta on tarkoitus selvittää.

Lähde: Finlex

Tämän toimintaohjeen luomisessa on hyödynnetty myös Suomen Olympiakomitean asiakirjaa: TOIMINTAOHJE Lasten turvallisuutta lisäävät toimintatavat ja vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen.

2. Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja määritelmät

Turvallisuudella ja koskemattomuudella tarkoitetaan

- lapsen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista
- lapsen henkilökohtaisen koskemattomuuden kunnioittamista
- lapsen turvallisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista
- lapsen suojelemista seksuaalirikoksilta, väkivaltarikollisuudelta ja houkuttelulta päihteiden käyttöön sekä muilta lapsen turvallista kasvua uhkaavilta tekijöiltä

Tässä ohjeistuksessa kuvatuilla toimintatavoilla

- edistetään lasta suojaavan toimintakulttuurin syntymistä
- tuetaan alaikäisten turvallista osallistumista toimintaan
- vahvistetaan lasten tietoisuutta omista oikeuksistaan

2.1. Turvallisuuutta ja koskemattomuutta vaarantavat teot ja tilanteet

Tämän ohjeistuksen piiriin kuuluvat kaikki toista loukkaavat teot, kuten häirintä, hyväksikäyttö, kiusaaminen, nimittely ja sopimaton koskettelu. Ohjeistus kattaa myös kaiken kiusaamisen ja häirinnän soittaen, viestein tai internetin/sosiaalisen median kautta.

Tilanteita, joissa epäsovun käyttöä voisi ilmetä, ovat kaikki seuran tapahtumat, kuten juniortunnit, retket ja leirit. Myös toiminnan ulkopuolella tapahtuva some-/nettikiusaaminen tulee huomioida.

On tärkeää muistaa, että tekijänä voi olla myös toinen lapsi tai nuori.

2.2 Ennaltaehkäisy ja reagointi (1/2)

Vaaratilanteita ehkäistään huomioimalla vapaaehtoisten ohjaajien taustat rekrytointitilanteessa. Seuran hallitus on päättänyt, että alaikäisten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostausta selvitetään. Rikostaustan selvittämiseen tarvitaan vapaaehtoisen suostumus (ks. liite). Seuran puheenjohtaja kirjaa ylös ne henkilöt, joiden rikosrekisteriotte on tarkastettu, sekä otteen päivämäärän. Rikosrekisteriotetta ei kopioida eikä kerätä.

Mahdollisia yhteistyökumppaneita tilanteiden käsittelyssä, ennaltaehkäisyssä sekä koulutuksessa ovat muun muassa Väestöliitto ja Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry. Hyödynnämme myös Väestöliiton ja suomalaisen urheilun yhteishanketta Et ole yksin (etoleyksin.fi) sekä Olympiakomitean Vastuullinen valmentaja-verkkokurssia.

Seuran vapaaehtoisilta vaaditaan puuttumista lasten ja nuorten keskinäiseen käyttäytymiseen ja puhetapaan. Kannustamme myös lapsia ja nuoria itse ilmoittamaan havaitsemistaan kiusaamis- ja häiritsemistilanteista tai muista epäsoviviksi kokemistaan tilanteista. Kaikessa toiminnassa pyritään läpinäkyvyyteen ja avoimeen viestintään.

2.2 Ennaltaehkäisy ja reagointi (2/2)

Seuratoiminnan koordinaattori ja häirintäyhdyshenkilöt ovat se taho, johon ensisijaisesti ollaan yhteydessä, mikäli havaitaan tai epäillään vaaratilanteita tai epäasiallista käytöstä. Kaikki epäilyt ja valitukset tarkistetaan huolellisesti. Häirintäyhdyshenkilö on yhteydessä kaikkiin osapuoliin ja alaikäisen huoltajiin. Häirintäyhdyshenkilö on neutraali taho, joka selvitysvaiheessa välttää asian johdattelua. Tarkoitus on selvittää, mitä on oikeasti tapahtunut ja miten osapuolet ovat tilanteen kokeneet. Kaikkien osapuolien oikeusturva ja tietosuojat tulee huomioida.

Tarvittaessa häirintäyhdyshenkilö on yhteydessä seuran sihteeriin, joka vie asian seuran hallituksen käsiteltäväksi. Mikäli asian käsittelyssä vaaditaan viranomaisapua tai kyseessä on rikosepäily, vastuuhenkilönä toimii seuran puheenjohtaja. Seuran puheenjohtaja on myös ensisijaisesti yhteyshenkilönä mediaan.

Seuran nettisivuilla on *Turvallisemman tilan periaatteet* sekä *Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma*, joka sisältää Toimintamallin syrjintä- ja häirintäepäilyissä.

3. Lasten ja nuorten parissa toimivat vapaaehtoiset

Urheiluseura Friskis&Svettis Helsinki ry:ssä lasten ja nuorten parissa toimii seuraavia vapaaehtoisia:

- hallituksen jäsenet
- ohjaajat
- järjestelijät eli ”järkkärit”

Seuran hallitus toimii välillisessä kontaktissa lapsiin ja nuoriin, hallinnollisten harrastusasioiden hoidossa, sekä toimivat satunnaisesti lasten ja nuorten kanssa seuran tapahtumissa. Alaikäisten harrastajien asioista viestintä käydään aina huoltajien kanssa.

Kesäleireillä saattaa toimia myös palkattuja apuohjaajia.

4. Rikostaustatöiden hakeminen (1/2)

Toiminnan järjestäjä voi saada vapaaehtoista koskevan rikosrekisteriotteen vain, jos vapaaehtoinen on antanut kirjallisen suostumuksensa otteen hakemiseen.

Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että vapaaehtoiselle on kerrottu:

- a) mitä tarkoitusta varten rikosrekisteriotetta pyydetään
- b) mitä tietoja rikosrekisteriotteeseen merkitään
- c) miten rikosrekisteriotetta ja siinä olevia tietoja käsitellään
- d) toiminnan järjestäjän velvollisuudesta luovuttaa rikosrekisteriotte vapaaehtoiselle

4. Rikostaustatteen hakeminen

Toiminnan järjestäjä voi selvittää vapaaehtoisen rikostaustan, jos kysymyksessä on tehtävä, johon kuuluu:

1. säännöllisesti ja olennaisesti alaikäisen opetusta, ohjausta, hoitoa, huolenpitoa tai muuta yhdessäoloa alaikäisen kanssa **ja**
2. henkilökohtaista vuorovaikutusta alaikäisen kanssa **ja**
3. tehtävän hoitaminen yksin tai sellaisissa olosuhteissa, joissa alaikäisen henkilökohtaista koskemattomuutta ei voida turvata siitä huolimatta, että toiminnanjärjestäjällä on käytössä toimintaa koskeva ohje tai tietty menettelytapa, jolla pyritään turvaamaan lasten henkilökohtainen koskemattomuus.

Lisäksi edellytetään, että:

1. toiminnan järjestäjällä on käytössään toimintaansa koskeva ohje tai menettelytapa, jolla turvataan lasten henkilökohtainen koskemattomuus ja
2. toiminnan järjestäjä on ennalta arvioinut, mitkä ovat sellaisia vapaaehtoistehtäviä, joihin valittavan vapaaehtoisen rikostausta on syytä selvittää.

Oikeusrekisterikeskus rikoksista: merkitsee rikosrekisteriotteelle tiedot seuraavista

- Sukupuolisiveellisyttä loukkaava teko (pornografiarikos)
- Seksuaalirikos
- Henkirikos (tappo, murha, surma)
- Ihmiskauppa tai törkeä ihmiskauppa
- Törkeäpahoinpitely
- Törkeäryöstö
- Huumausainerikos

5. Yhteystiedot

- Seuratoiminnan koordinaattori toimisto@friskissvettis.fi
- Seuran hallituksen puheenjohtaja puheenjohtaja@friskissvettis.fi
- Seuran häirintäyhdyshenkilöt hairintayhdyshenkilot@friskissvettis.fi

Liite: Suostumuslomake rikosrekisteriotteen tarkastamiseksi

VAPAAEHTOISEN SUOSTUMUS - Rikosrekisteriotteen hakeminen

Tämä suostumus perustuu lakiin lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014). Vapaaehtoisen tulee antaa suostumuksensa siihen, että vapaaehtoistoiminnan järjestäjä tai muu järjestö sen lukuun, voi hakea laissa tarkoitettua vapaaehtoista koskevan rikosrekisteriotteen Oikeusrekisterikeskuksesta.

Toiminnan järjestäjä: Urheiluseura Friskis&Svettis Helsinki ry

Vapaaehtoinen: _____

Henkilötunnus: _____

Annan suostumukseni rikosrekisteriotteen hakemiseen.

[] (Tämä kohta rastitetaan aina, jos suostumus annetaan)

Minulle on annettu ennen tämän suostumuksen antamista tieto seuraavista asioista:

rikosrekisteriote pyydetään vapaaehtoistehtävän järjestäjän tarkastettavaksi alaikäisten henkilökohtaisen koskemattomuuden turvaamiseksi

otteeseen merkitään tiedot tietyistä seksuaali-, väkivalta- ja huumausainerikoksista

vapaaehtoistehtävän järjestäjä (seura) ei tallenna otetta, ote hävitetään asiamukaisesti välittömästi tarkastamisen jälkeen. *Mikäli haluat otteen itsellesi, niin ilmoita siitä toimistolle. Otteita säilytetään toimistolla suljetuissa kirjekuorissa neljä viikkoa saapumisesta.*

Päiväys ja allekirjoitus:
